

ўқитувчининг таълим ва тарбиясини бошлаш учун асосий нарса - бу болалар ва ўз саломатлигини сақлаш қобилиятини шакллантириш. Бунда ўқитувчи ва ўқувчиларнинг ўзаро бир-бирига боғлиқ саноген тафаккурини шакллантириш бебаҳо хизмат қилиши мумкин [2].

Муваффақиятнинг аниқланиши ўқувчига эришган ютуғини нишонлаш, тан олиш қувончини ҳис қилиш, бошқалар томонидан ҳурмат, келажакка ишонишга ёрдам беради. Ўқитувчи боланинг ўзи ва унинг атрофидагиларнинг эътиборини муваффақиятга қаратиб, унинг тафаккурини саноген йўлга йўналтириши мумкин. Умумлаштирувчи муваффақиятга эришилганда, уни кутиш аста-секин барқарор эҳтиёжга айланади.

Шу асосда ўқувчида саноген тафаккур элементлари шаклланади: ўзига бўлган ишонч, хавфсизлик ҳисси. Бироқ, ўқувчида патоген хусусиятларнинг пайдо бўлиш хавфи мавжудлигини ёдда тутиш керак: ўз имкониятларини ортиқча баҳолаш, хотиржамлик, муваффақиятга эришиш истаги. Юқорида тавсифланган муваффақият турларини билиш ўқитувчига ўзининг педагогик салоҳиятини реал тасаввур қилиш ва уларни ташкил этиш усулларини танлашда тўғри ҳаракат қилиш имконини беради.

Саноген фикрлаш когнитив жараёнларнинг оптимал ишлаши ва онгнинг ижобий фазилатларини шакллантириш учун ички шароитларни яратди.

Олинган натижалар бизга қуйидагиларни тасдиқлашга имкон беради [3]:

1. Умумтаълим мактабининг ривожланиши туб ўзгаришлар йўлидан бориши керак, бунинг асосини “соғлом таълим” тизими ташкил этади. Бундай тарбиянинг мақсади жамиятда имкон қадар узоқ ва бахтли яшашга қодир соғлом инсонни шакллантириш, ҳар бир боланинг соғлиғини ирсиятга мос равишда мақсадга мувофиқлик тамойили асосида шакллантиришдир. “Соғлом таълим” тизимининг стратегияси барча конституциявий ва ирсий ижобий томонларни ўз вақтида ва тўлиқ ривожлантиришга, салбий мойилликларни тузатишга қаратилган бўлади.

2. Саноген тафаккур когнитив жараёнларнинг (диққат, тасаввур, хотира, идрок) оптимал ишлаши ва онгнинг ижобий сифатларини (ақллилик,

мослашувчанлик, мустақиллик, танқидийлик, онгда ҳаракат қилиш қобилияти) шаклланиши учун ички шароитларни яратди.

3. Мактаб ёшидаги ўқувчиларда ўқув жараёнида саноген тафаккурнинг шаклланиши кетма-кет ўзаро боғланган ҳодисалар тизими орқали содир бўлади:

- тарбиявий ишлар инсон танасининг такомиллашишига ва соғлом турмуш тарзини олиб боришга ёрдам беради;

- диагностика ишлари болаларнинг соғлиғи даражасини аниқлашни таъминлайди (функционал ҳолатлар ва оғишлар, ҳиссий чарчок ва мактаб ўқувчиларининг ортиқча ишлашини аниқлаш);

- профилактика ишлари - таълим, тарбия ва соғлиқни сақлаш тизимларидан фойдаланишнинг мақбул режимларини ишлаб чиқишни таъминлайди;

- коррекцион (тузатиш) ишлар- ўз-ўзини такомиллаштириш кўникмаларини сингдиришга ва психикани яхшилашга ёрдам беради.

4. Психогимнастика, автоген машғулотлардан фойдаланган ҳолда мактаб ўқувчиларининг фаолиятини куриш ижобий ўзгаришларда намоён бўладиган саноген тафаккур элементларини самарали шакллантириш имконини беради:

- ўқувчиларда саноген фикрлаш одатлари ва кўникмаларини мақсадли шакллантиришга кизиқишни ошириш;

- идрок, хотира, тасаввурни ривожлантириш;

- мушоҳадани, ички эркинлик ва бўшлиқни ривожлантириш;

- ўзига ва бошқаларга муносабатни ўзгартириш;

- мулоқот ва ташкилотчилик қобилияти даражасини ошириш;

- ўзини, ҳис-туйғуларини, хатти-ҳаракатларини назорат қилиш қобилияти.

5. Ўтказилган тадқиқотлар мактаб ёшидаги ўқувчиларда саноген тафаккурни шакллантириш, шунингдек, уларда ўз-ўзини такомиллаштириш ва руҳий саломатликни яхшилаш кўникмаларини шакллантириш бўйича чора-тадбирлар ишлаб чиқиш зарурлигини кўрсатади.

Адабиётлар

1. Орлов Ю.М. Мышление, дарящее здоровье и успех. // Воспитание школьников. -М.: 1992.
2. Васильева Т.Н. Формирование саногенного мышления младшего школьника. Учеб. Пособие. - Калининград : Калинингр. гос. ун-т, 1997.
3. Васильева Т.Н. «Формирование саногенное мышления младшего школьника». -К.: ГИПП «Янтарный сказ», 1996.
4. Гасанова Д.И. Саногенное мышление: вопросы теории и практики. - Дагестанский ГПУ, 2004.

РЕЗЮМЕ. Мақолада саноген фикрлаш муаммоси, унинг долзарблиги, ўқувчиларда саноген фикрлашни ривожлантиришда ўқитувчининг роли, саноген фикрлашнинг ривожланишига таъсир этувчи омилларнинг ижтимоий фаолиятда намоён бўлишининг ижтимоий-психологик ва педагогик жиҳатлари ёритилган.

РЕЗЮМЕ. В статье рассмотрена проблема саногенного мышления, ее актуальность, роль педагога в развитии саногенного мышления у учащихся, социально-психологические и педагогические аспекты проявления факторов, влияющих на развитие саногенного мышления в общественной деятельности.

SUMMARY. The article deals with the problem of sanogenic thinking, its relevance, the role of the teacher in the development of sanogenic thinking among students, the socio-psychological and pedagogical aspects of the manifestation of factors influencing the development of sanogenic thinking in social activities.

ФАРИДИДДИН АТТОРНИНГ МАШҲУР ТАСАВВУФИЙ АСАРЛАРИ ВА УНДА КОМИЛ ИНСОН ҲОЯСИНИ АКС ЭТИШИ

А.А.Матмуратов – мустақил тадқиқотчи

Урганч давлат университети

Таянч сўзлар: «Аёл садокати», «Аёл ишки», «Бектош ва Робиа», «Сулаймон ва чумоли», «Кўкармасдан бурун мева берган дархатлар», «Ит ва суфий», «Иброҳим Адҳам ва дарвиш».

Ключевые слова: «Женская верность», «Женская любовь», «Бекташ и Робиа», «Соломон и муравей», «Деревья, которые плодоносили без синяков», «Собака и суфий», «Ибрагим Адхам и дервиш».

Key words: "Women's loyalty", "Women's love", "Bekdash and Robia", "Solomon and the ant", "Trees that bore fruit without bruising", "Dog and Sufi", "Ibrahim Adham and Dervish".

Аттор асарларидан “Тазкирату-л-авлиё” Мансурнинг 988 қиссада авлиё ва сўфийларнинг тарихи, саргузаштлари, сўзлари, хатти-ҳаракатлари, эътиқодларини қамраб олган асаридир. Тадқиқотчилар

унинг яратилган йилини 1219-йилда ҳисоблашган. Бу асар Абдулрахмон Суламийнинг “Табакати сўфий”, Қурайшийнинг “Рисолату-л-Қурайшия”, Ҳужвирийнинг “Кашфул-л-Маҳжуб” ва ўз навбатида “Нафаҳоту-

л-унс...” асарлари асосида яратилган. Жомий чуқур услубий ва ғоявий таъсир кўрсатди. Бу асарда иккита яхши хислат бор; соддалик ва гўзаллик яққол намоён бўлади. Атор шеърятда инқилоб яратди. У чиндан ҳам шеър мазмунини янгилай олди ва шу йўл билан мактаб соҳибига айланди, бўлажак нотиклар уни хурмат билан устоз дейишди.

“Атор” бўйича тадқиқотчиларни кўп ўйлантириб келган муаммо бу унга насиб қилинган барча асарлар ҳақиқатан ҳам унинг қаламиданми, деган савол. Бу икки фактнинг кузатилиши билан олдинга чиқди; биринчидан, бу асарлар орасида услуб жиҳатидан сезиларли фарқлар бор, иккинчидан, уларнинг аксарияти суннийлик мазҳаби борасидаги муаллифнинг байъати эканлигини билдиради. Ушбу икки мезон бўйича турли ишларни таснифлаш деярли бир хил натижаларни беради. Атор ижоди тадқиқотчиларидан профессор Курбон Восе унинг “Футуватнома мазмун”ини ёшлик маросимидаги энг яхши асар деб ҳисоблаб, “Футуватнома”ни ёзган шоир ва ёзувчилар орасида Аторнинг ўрнига ҳеч ким етиб келмаганини айтади. Профессор Восенинг айтишича, Атор бу асарида йигитнинг 72 фазилатини улуғлаган ва бу асар “маърифат ва инсонпарварлик тушунчаси” саналади. Профессор Восенинг таъкидлашича, Атор бу шеъри билан форс ва тожик адабиётида кенг шеър яратиб, “келажакка маънавий-ахлоқий, тасаввуф оламига йўл очди”. Тожикистон Фалсафа институти раҳбари Абдулвоҳид Шамоловнинг айтишича, Атор олим бўлган, унинг асарлари марказида борлиқ ваҳдати мадҳияси туради. А.Шамолов Аторнинг тасаввуфий асарлари, энг аввало, инсоннинг ўзини билиш ва шу орқали Худони билишдир, деди. Шамоловнинг фикрича, Атор ва унинг таълимотини билмай туриб форс-тожик адабиёти тасаввуф ва сўфийларининг асарларини яратиш мумкин эмас [5:180]. Тадқиқотчилар Аторнинг тасаввуфий таълимотини унинг машҳур асарларидан кўпроқ “Илоҳийнома”, “Асрорнома” ва “Мантик-ут-Таир”га боғлайдилар.

Аторнинг тасаввуфдаги ўрни ҳақидаги шарҳ унинг мазҳаби тўғрисида турлича қарашлар мавжуд бўлиб, баъзилар унинг ҳанафий мазҳабига алоқаси йўқлигини таъкидлаган бир пайтда бўлиб ўтади. Аммо Хуршед Зиёев бу иддаоларни инкор этиб, Аторнинг мақоми ва асарларининг изоҳланиши “Имом Аъзам Абу Ҳанифа мазҳабига эргашганлиги” билан боғлиқ, дейди. Х.Зиёевнинг фикрича, Атор фамилияси ва оиласи билан ҳанафий мазҳабига боғланган бўлиб, бағрикенглик Абу Ҳанифа таълимотининг тамал тоши бўлиб, Атор ижодида ҳам асосий ўрин тутган. Шу тариқа, Х.Зиёев “Имоми Аъзам мазҳаби Аторга маърифат боскичларидан ўтишга имкон берди, бу эса сўфийлик ва ирфонда, яъни шариат, тариқат ва ҳақиқатда бор”, деб ҳисоблайди. Х.Зиёев “Имоми Аъзам мазҳаби Аторга маърифат боскичларини босиб ўтишга имкон берди, бу эса тасаввуф ва ирфонда, яъни шариат, тариқат ва ҳақиқатда” деб ҳисоблайди. Бироқ, айрим тадқиқотчи ва олимлар Аторнинг асарлари ҳозирча тўғри ўрганилмагани ва тадқиқ қилилмагани, кўпроқ изланиш ва илмий шарҳларга муҳтожлигини таъкидлайди. Атор асарларидан хабардор бўлмаслик сабаби сифатида қадимий ёзув (форс)га киришнинг чекланганлиги кўрсатилган.

Мавлоно Румийнинг тасаввуф оламига кириб келиши Шайх Фаридиддин Аторнинг башорати билан бўлганини унинг илк тафсирчиларидан Ҳусомиддин Чалабийдан тортиб, Давлатшоҳ Самарқандийгача ўтган шориҳлар бир овоздан тасдиқлайди [1]. Аҳмад Афлокийнинг «Манокйбу-л-орифин» (“Орифларнинг сифатлари”) асарида зикр қилинишича, Дамашқда шакланган Мухйиддин ибн Арабий мактабининг давомчиси сифатида фаолиятда бўлган.

Улуғ ўзбек шоири ва мутафаккири Мир Алишер Навоий (1441-1501) Ҳазрати Жомий воситаси билан нақшбанд тариқатига боғлангани маълум. Навоийнинг тасаввуфий қарашлари деярли барча асарларининг руҳига сингган бўлса-да, «Лисону-т-тайр» суфийлик достони бўлиб, Шайх Фаридиддин Атор аънаналари руҳида ёзилган. Асарда борлиқ ва илоҳиёт ҳақидаги қарашлар, инсон, табиат ва ҳаёт ҳақидаги фикрлари қушлар тили (қуш тасаввуфда қалб рамзи, қушлар нутқи эса қалб хитоби) ва саргузаштлари орқали баён қилинган. Тасаввуфий қарашлар «Назму-л-жавоҳир», «Арбаин», «Муножот», «Махбубу-л-қуллуб» сингари асарларида ҳам акс этган [3].

Атор ҳаж сафарини ўтаган, Миср, Ироқ, Шом мамлакатларининг турли шаҳарларида саёҳатларда бўлган. Кўплаб шеърӣ асарлар, манзума ва достонлар битган. Давлатшоҳ Самарқандийнинг “Тазкирату-ш-шуаро” асарида унинг шеърӣ асарларининг ҳажми 250 минг байтга яқин деб кўрсатилган. Асосий илмий-фалсафий ва тасаввуфий руҳдаги асарлари “Илоҳийнома”, “Асрорнома”, “Мусибатнома”, “Ҳайдарнома”, “Мазҳару-л-ажойиб” («Мўъжизаларнинг кўриниши»), “Жавҳару-з-зоғ”, “Ҳайлож”, “Мухторнома”, “Уштурнома” ва бошқалардир. Булардан ташқари Аторнинг тўқсон олти нафар машҳур суфийлар ҳаёти ва ҳолати зикр қилинган “Тазкирату-л-авлиё” номли асари мусулмон шарқида энг кўп тарқалган китобларидан ҳисобланади.

Фаридиддин Аторнинг машҳур тасаввуфий асари “Илоҳийнома”нинг дебчасидан ва достоннинг бошланиш қисмидаги “Рухга мурожаат...” каби бўлими ҳамда “Жавҳару-з-зоғ” асаридаги айрим лавҳаларида Агар гуноҳкор ва бўлганган хулқларни бу улуғ дарёга солиб ювсанг, дарё заррача қирланмас, хираланмас, лекин бу дарё нуридан жаҳон ёруғлик топади” дейди.

Атор “Илоҳийномада” “Агар ажадан олдин бир дам ўлсанг, яъни нафсингни ўлдиролсанг - оламни эгаллайсан” дейди. “Агар Худо йўлига лойиқ бўлсанг, хою ҳаваснинг кўзи кўр бўлгач, илоҳий кўзинг Ҳақ сари очилади. Ҳайратнинг охири кўринмайди, сен ҳайрат олами ичра ғарқсан, игнани дарё ичидан топишга интиласан, талпинасан, тўлганасан. Сен жаҳонни икки эшикли робот деб бил – бу эшигидан кириб, у эшигидан чиқиб кетасан. Сен ғафлат уйқусидасан ва ҳеч нарсдан хабаринг йўқ. Хоҳласанг хоҳламасанг, қисмат қўлидасан. Агар гадо ёки подшоҳ бўлсанг ҳам, икки газ бўз ва тўққизта гиштдир охириги «мулқинг» – дунёдан орттирган матойинг. Сен токи фалак остидасан, озод эмассан. Бахт ва бахтсизлик ҳақидаги тушунчаларинг бўш ва бемаъни, ташла бу ҳаёлларни! Агар мулку бойлигинг еру кўкдан иборат бўлса ҳам, оқибат гадойсан, Худо меҳрининг гадоий. Фоний дунё бамисоли Искандар. Бу фоний дунёдан кетарда Искандардай қудратли шоҳ бўлсанг-да, агар қафан насиб этилса, қомронсан” [4] – дейди яна бир нуктада.

Тариқат шайхи Шайх Фаридиддин Атор – сирларини Аллоҳи таоло муқаддас тутсин – педагогик қарашларида футувват фалсафаси жуда ёрқиндир. Атор дейдики: “Авлиёуллоҳдан – буюк ва улуғдирлар – бир қавм борки, аларни тариқат машойихи ва куброи ҳақиқат бўлмиш “увайсийлар” деб атайдилар. Ва аларнинг зохирда бирон пирга эҳтиёжлари бўлмағай, чунки аларни ҳазрат рисолат ўз оталиги инояти остида тарбиялайдилар, бошқа бировнинг воситасисиз. Худди Увайси – Аллоҳ ундан рози бўлсин – тарбия қилгани каби. Ва бу энг азим, буюк ва ниҳоятда олий мақом бўлғай. Кимни шу ергача етказар эканлар ва бу давлат кимга юз кўрсатаркан? “Бу Аллоҳнинг фазлидир, кимга хоҳласа шунга ато қилади” (Қуръони каримдан. Моид (5) сураси, 54-оят.)

Билгилким, футувват илми шариф-мўтабар илмлардандир ва тасаввуф билан *тавҳид илми*нинг бир бўлагидир. Ва оламнинг улуг зотлари бу илмда кўп китоблар битибдирлар ва унинг таърифи, камоли ҳақида кўп саҳифаларни қоралаганлар дейди Аттор. Чунончи, “Қавоъиду-л-футувват”(ни) Фаридиддин Атторга нисбат берибдирлар. Ва яна “Одобу-л-футувват” (“Футувват одоби”), “Ориф-л-масриф” (“Орифлар фойдаси”), “Мирсоду-л-аъбод” (“Бандаларнинг мушоҳада қиладиган жойи”), “Ҳадикату-л-ҳақиқат” (“Ҳақиқат боғчалари”) номли рисоалар, шунингдек, Жомийнинг “Рисолаи сайр”, Зариа Исфохонийнинг “Зоду-л-ахира” (“Охират озуқаси”), Шайх Атторнинг “Тазкирату-л-авлиё” каби китоблари мавжуд бўлиб, уларда бу шариф илм – футувватнинг зикри ва бу сифатга мушарраф кишиларнинг таърифи берилган - дейди олим Нажмиддин Комилов [2:32].

Бугунги педагогик тафаккурга мункаше бўлган оҳангда яна Аттор дейдики: “Билгилким, “футувват” сўзининг луғавий маъноси ёшлик демак, ёш йигитни “фатий” дерлар. Баъзилар бу сўзга изоҳ бериб, футувватни жувонмардлик (жўмардлик) деганлар. Истилоҳ сифатида *футувват* деб омма орасида яхши сифатлар ва намунали ахлоқ билан машхур бўлишни айтадилар, шу вазҳданким, бундай одам ҳамиша ахлоқи билан ўз касбдошлари, тоифа-табақаси орасида *мўмтоз* бўлади. Футувватнинг уч мартабаси бор: аввал саховат, яъни бор нарсани ҳеч кимдан қизғанмаслик. Иккинчиси сафо, яъни қалбни кибру ҳаво, гина-кудурат, қасд-ғазабдан покиза, пок тутиш. Учинчиси вафо, яъни ҳамма вақт халқ хизматида бўлишдир [4].

Айтмоқчи, Фаридиддин Атторнинг «Илоҳийнома» асари Абу Абдуллоҳ Ансорийнинг шу номли асарида фарқ қилиниши керак. Ансорий асари «Муножот» номи билан ҳам машхур. Аттор асари эса ўзига хос

муқаддима «Ҳамди беҳад»дан бошланади. Дастлабки мақолада эътиқод ҳақида сўз юритилиб, «Аёл садоқати», «Аёл ишқи», «Бектош ва Робиа», «Сулаймон ва чумоли», «Қўқармасдан бурун мева берган дарахтлар», «Ит ва суфий», «Иброҳим Адҳам ва дарвиш» каби ҳикоятларни ўз ичига олган [2:7-12].

Аттор асаридаги рамзлар, калит сўзлар, тимсоллар тушунилишида унчалик қийинчилик туғдирмайди. “Тўн билан нон гамини ейишинг қачонгача, ном-шухрат учун, ор-номус учун қайғуришинг қачонгача? Аслида ажойиб хилқатинг бор, беҳуда фикрлар билан хилқатингни хароб этма, одамийлик ва илоҳийлик сифатларидан узоқлашма, сенинг атлас тўнинг одамийлик сифатингдир” – деди Аттор. Унинг бу “Сенинг ичингда *жавҳар* – Мутлақ рухнинг сири бор, аммо бу ерда сенга йўл кўрсатувчи йўқ. Охирда йўқотган нарсанг сенинг ўзингдандир, бу зоҳирий сирлар бандига гирифтор бўлгансан. Сен Холиқнинг зоти ва сифатлари жавҳарига эгасан, аммо зотининг дийдоридан узоқсан. Сенинг жавҳаринг барчаникидан афзалдир. Ажабки, фалак ва юлдузлар сенинг кўзларинг – дийдангдир, уйнинг ичидасану эшикдан ташқарисан, ҳам кўринасан, ҳам йўқсан” деб хитобқилиши эса инсон ахлоқини янада сайқаллаштириш учун илҳом беради.

Фаридиддин Атторнинг «Жавҳару-з-зот» асари эса ўзбекчада нашр этилмаган. Бироқ «Илоҳийнома»нинг ниҳоясида улуг мутасаввифнинг шориҳи сифатида раҳматли профессор Нажмиддин Комилов ушбу асардан парчалар келтириб, уларни шарҳлаб берган. [2:72-94]. Биз ҳозирча «Жавҳару-з-зот»га фақатгина сурат ва маъни жиҳатидангина муносабатда бўлиб, бу мураккаб педагогик муаммонинг талқинида Аттор ҳазратларининг айрим асарларигагина мурожаат қилдик, холос.

Адабиётлар

1. Бадиъуззамон Фурўзонфар. Рисола дар таҳқиқи аҳвол ва зиндаги Мавлоно Жалолиддин Муҳаммад. – Техрон: 1315.
2. Комилов Н., Нажмиддин Кубро. Рисола. – Т.: А.Қодирий номидаги Халқ мероси нашриёти, 1995. 32-б.
3. «Муножот» талқинида проф. А.Аъзамовнинг «Муножотнома». – Наманган: 1997; -Тошкент: 2001. рисола, «Маҳбубу-л-қулуб»даги сўфийлар ахлоқи талқини Н.Комиловнинг «Дарвеш ахлоқи таърифида» мақоласи (Филология масалалари, 2004, 1-сон, 4-9-б.)да акс этган. Шунингдек, “Маҳбубу-л-қулуб” асари рус тилига А.Рустамов томонидан таржима этилиб, “Сўфийлар” тўпламида нашр этилган. Қаранг: Суфий. Восхождение к истине / Антология мысли. Изд. подготовлено Л.Яковлевым. – М.: ЭКСМО, 2007. – С. 358-410.
4. Фаридиддин Аттор. Илоҳийнома. Насрий таржима, талқин ва тафсир. Амалга оширувчи Н.Комилов («Тавҳид асрори» қисмидан). - Т.: “Ёзувчи”, 1994. 72-94-б.
5. Шамолов А.А. Сравнительный анализ этики Абу Хаида Газали и Насириддина Туси/А.А.Шамолов. – Душанбе: 1994. - С.180 с.

РЕЗЮМЕ. Ушбу мақола, Фаридиддин Атторнинг машхур тасаввуфий асари “Илоҳийнома” асари таҳлил этилади, бу асардаги нафсингни ўлдирилсанг - оламни эгаллайсан, агар Худо йўлига лойиқ бўлсанг, хою ҳавас йўлини тарк эт, хайратнинг охири кўринмайди, сен хайрат олами ичра ғарқсан, бахт ва бахтсизлик ҳақидаги тушунчаларинг бўш ва бемаъни, ташла бу ҳаёлларни каби масалалар таҳлил этилади.

РЕЗЮМЕ. В данной статье анализируется известный мистический труд Фаридуddина Аттары "Илохийнама", если вы сможете убить свое эго в этом произведении - вы захватите мир, если вы достойны пути Бога, сойдите с пути похоти, радости нет конца, вы тонете в мире чудес, ваше понимание счастья и несчастья пусто и бессмысленно, отбросьте эти фантазии и проанализируйте такие вопросы.

SUMMARY. This article analyzes Fariduiddin Attar's famous mystical work "Ilohiynama", if you can kill your ego in this work - you will take over the world, if you are worthy of God's path, leave the path of lust, there is no end to the joy, you are drowning in the world of wonder, your understanding of happiness and unhappiness It is empty and meaningless, throw away these fantasies and analyze such issues.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА CBI VA STEM ТЕХНОЛОГИЯСИГА АСОСЛАНГАН ДАРСНИ ТАШКИЛ ҚИЛИШНИНГ ИЛМИЙ-НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ

Ф.Машарипова – ассистент ўқитувчи
Урганч давлат университети

Таянч сўзлар: CBI/STEM технологияси, илмий тадқиқот, интеграцион модел, ҳавоза модели, компетентив, аффектив филтр.

Ключевые слова: технология CBI/STEM, научные исследования, интеграционная модель, модель подмостки, компетентный, аффективный филтр.

Key words: CBI / STEM technology, scientific research, integration model, scaffolding model, competent, affective filter.

Давлат сиёсати даражасида университет таълимида чет тилга катта эътибор қаратилган бир шароитда соҳа эҳтиёжларига мос чет тилини интенсив ўргатувчи дарслар мажмуасини ташкил қилиш чет тили таълими

соҳасида ечимини кутаётган муҳим масаладир.

Жумладан, CBI/STEM технологиясининг интеграцион моделининг айрим унсурларини Г.Қ.Обидова ўз тадқиқот ишида инглиз тилини